

Dzirdēt Ventspili

Sēžu Ventspilī uz soliņa. Aiz muguras – rakstnieku māja, priekšā – Rātslaukums. Pēkšņi manu uzmanību piesaista Viņa. Kaija. It kā visparastākais putns, tikai tā acīs mājō saprāts un pat tāds kā viedums.

-Klau, putniņ, kas tu esi? - saku, negaidot atbildi, jo parasti es runāju ar kaijām, bet viņas ar mani ne.

-Es esmu Kaija. Ar lielo K. Un vēl es esmu Ventspils balss. Tiesa, manas cilts māsas sastopamas arī citās pilsētās – Liepājā, Rīgā, pat Kuldīgā –, kā arī citur pasaulē. Zini, ar ko es esmu īpaša? Ne ar to, ka runāju cilvēku valodā. Ar to, ka Dzirdu.. Pilsētas balss. Tas nekas, ka man, kā jau putnam, nav ausu gliemežnīcu, es dzirdu šīs balss un tās vibrē manī, bet ne tikai. Es spēju tās padarīt dzirdamas arī citiem. Tiem, kas spējīgi klausīties.

Un pēkšņi pār mani noveļas tāds kā vilnis. Un arī es sadzirdu. Sākumā skaļu murdoņu, kurā pamazām var sākt izšķirt atsevišķas balss.

Lūk, tur sarunājas mājas. Katrai mājai ir sava laikmeta balss. Dažās var dzirdēt, kā seno laiku tirgotāji strīdas ar amatniekiem par preces kvalitāti. Kaut kur ielās dzirdami senie vendi. Un nav vairs svarīgi, vai viņi bija Kurzemes lībiešu atzars vai kādi citi somugri. Svarīgākais, ka pilsētas mūri joprojām glabā viņu soļu atbalss. No Ordeņa pils puses vējš atnes vācu valodas skaņas, tur madāma bar savas apakšnieces, pilskungs sēž savā kabinetā un domā par valstiski svarīgām lietām. Jā. Es dzirdu arī viņa domas. Un saprotu. Kaut gan vācu valodu neprotu. Šajā burvestības mirklī man šķiet, ka spēju saprast it visas pasaules valodas, tai skaitā zvēru, putnu, augu un pašas Mātes Zemes valodu.

Tad vējš maina virzienu un es sadzirdu tirgus kņādu. Nevaru saprast, vai tur runā sievietes un vīri no aizgājušajiem gadsimtiem vai tās, kas šobrīd tur pārdod lētos naktskreklus no Ķīnas. Arī tie čaukst un stāsta man kaut ko savā naktskreklu valodā, bet es tiem nepievēršu īpašu uzmanību. Es dodos tālāk skaņu ceļojumā. Lūk, tur jau mauro govīs. Nevis tās plastikāta raibaļas, kas kļuvušas par Ventspils vizītkarti. Kaut gan tās mauro skaļi un uzmācīgi, es sadzirdu īstās govīs. Tās, kuru šeit vairs nav, bet kādreiz, iespējams, šeit vai netālu ganījās. Un deva pienu. Plastmasas govīm piena nav. Ir tikai krāšņums. Kā meitenēm no glancēto žurnālu vākiem. Skaista ārpusē, bet kas iekšā?

Interesanti ir dzirdēt runājam ūdeni. Tā sarunas, lai gan pilnas ar veco laiku vārdiem, tanī pat laikā ir apbrīnojami mūsdienīgas. Strūklakas diedelē naudu no tūristiem. Iemetiet monētiņu uz atgriešanos! Tas nekas, ka viņām pašām naudu nevajag. Ūdens nevar izkāpt un aiziet uz Rimi. Lai nopirktu, ko? Interesanti, ko ūdens pirktu? Varbūt vielas, kas to attīrītu no cilvēku un laikmetu radītā piesārņojuma, lai tas atkal tīrs varētu tecēt pa saviem ceļiem. Gluži kā večuks, kas pēc

plastiskās operācijas šķiet esam atguvis savu zaudēto jaunību.

Jūra, kā jau dāma, vienmēr ir mainīgā garstāvoklī. Te viņa rājas ar piekrastes oļiem kā nepaklausīgiem bērniem, te draiski spēlējas ar pludmales apmeklētāju apaviem, te nīgri un brīdinoši kliedz, lai netuvojas. Dažreiz jūra ieklausās priēžu sarunās. Bet tās nav pārāk interesantas. Tikai par mainīgo vēju virzienu un bažām par lielu sausumu vai bailēm no kāda cirvja, kas, pretēji noteikumiem, ietrieksies tās miesā un pārtrauks viņu dzīvi. Jūrai priēžu problēmas neuztrauc. Daudz labprātāk viņa runājas ar putniem, apmeklētājiem. Ar mola akmeņiem sarunas sanāk pat ļoti filozofiskas.

Kariešu skaņas jaucas ar auto dūkoņu. Brīžiem ir grūti izšķirt, kura balss, kam pieder. Kurš laikmets šobrīd runā, bet kurš dziļdomīgi klusē. Kučiera krākšanu uz bukas nomaina zaldātu dziesmas gan krievu, gan vācu, gan latviešu valodā. Paklusām dzirdama arī poļu, zviedru valoda. Vecās *volgas* priecīgo grabēšanu nomaina *mazdas*, *audi* un *merša* monotonā, mazliet garlaikotā un ikdienas rutīnas apdvestā balss. Pa vidu dzirdu zirgeli, kas velk ratus, vedot lauku saimnieku kopā ar viņa kuplo saimi uz jūras krastu, lai viņi sēstos laivā un bēgtu uz Zviedriju. Zirgeļa sen vairs nav, arī viņa saimnieka ne, bet atstātie soļi šobrīd vēl klab pa bruģi.

Klusi caurulēs burbuļo nafta, plūsdama no viena termināla uz citu. Naftas melnajā dvēselē slēpjas pat visai baltas domas. Par tālajiem dinozauru laikiem, kas aizgājuši uz neatgriešanos, par visām tām radībām, kas atdevušas savu matēriju, lai tā varētu plūst pa cauruļvadu.

Ilgi naftas balss neskan. To pārmāc puķu koķētās dziesmas. To patiešām šeit ir daudz. Gandrīz jebkurā gadalaikā, tās vilinoši aicina garāmgājējus pienākt, pasmaržot, patīksmināties. Nu gluži kā tādas netikles. Tikai puķes drīkst skatīties tikai ar acīm. Pieskarties tām nav ļauts. Par to gādā novērošanas kameru modrās acis.

Un tad atkal visas balsis saplūst vienā murdoņā, un īsu brīdi iestājas klusums, tikai jūtu džinkstoņu ausīs, it kā būtu stāvējusi pie skatuves smagās mūzikas koncertā.

Es atkal esmu uz soliņa. Man pretī Rātslaukums. Kur palika Kaija? Redz kur! Tā smiedama aizlido

d

e

b

e

s

ī

s